

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Pridevnik - utrjevanje

POTEK URE

PONOVIMO

PRIDEVNIKI so besede, ki jih pridenemo - dodamo samostalnikom. Samostalnike s tem **bolj natančno** opišemo. Z njimi povemo več o samostalniku, npr. kakšen je, katere vrste je in čigav je?

PRIDEVNIKI SO BESEDE, S KATERIMI POIMENUJEMO LASTNOSTI, VRSTO IN SVOJINO SAMOSTALNIKA.

Po pridevnikih se vprašamo:

-Kakšen?

-Kateri?

-Čigav?

VRSTE PRIDEVNIKOV

- **LASTNOSTNI** (Kakšen?) – *majhen, lep*
- **VRSTNI** (Kateri?) – *šolski, pisalni*
- **SVOJILNI** (Čigav?) – *učenčev, Anjin*

STOPNJEVANJE PRIDEVNIKOV.

9. Vitez in dama, junaka srednjega veka

Brin in Julija sta gledala film o vitezih okrogle mize. Brina je zanimalo, kdo so bili vitezi.

Ponovili bomo:

- ☞ kaj je pridevnik,
- ☞ katere vrste pridevnikov poznamo,
- ☞ kako določimo spol in število pridevnika,
- ☞ kako stopnjujemo pridevnik.

Preberi besedilo.

Kako si postal vitez?

Vitezi so lahko postali plemiški sinovi, ki so jih okrog sedmega leta začeli uriti v viteških veščinah. Šolanje viteza se je začelo pri uglednem zemljiškem gospodu, pogosto sorodniku, kjer so bili dečki najprej paži. Učili so se lepega vedenja, kasneje pa tudi urili v ravnanju z orožjem, streljanju z lokom, ježi, skrbeli so za gospodarjeve konje in oklep. V vojnem času so mu pomagali tudi med bojem. V viteze so bili povzdignjeni s svečanim obredom. Srednjeveškim vitezom je bila dodeljena manjša posest, na kateri so si lahko zgradili dom in ustvarili družino. Vitezova naloga je bila, da se odzovejo vladarjevemu klicu, ko ga je ta potreboval. Dober vitez ni bil samo pogumen, ampak tudi plemenit. Moral je braniti šibke in neoborožene, pa tudi ženske, reveže, vdove in sirote.

1

Podčrtaj pridevnike v besedilu in jih razvrsti v preglednico.

LASTNOSTNI PRIDEVNIK (KAKŠEN?)	VRSTNI PRIDEVNIK (KATERI?)	SVOJILNI PRIDEVNIK (ČIGAV?)
uglednem	plemiški	gospodarjeve

2

Tvori pridevnike iz samostalnikov in jih uporabi v povedi.

vitez viteški Gradovi so imeli viteško dvorano.

gospod

oklep

konj

sorodnik

družina

revež

3

Tvori ustrezni pridevnik. Pridevnikom določi spol in število.

grad + pojedina grajska pojedina ž. sp., ed.

plemič + rod

kamen + kladivi

ljubezen + pesmi

kralj + vrtovi

ceh + skrinjica

med + piškoti

les + glasbila

4

Čakaj, čakaj,
kaj pa dekleta? Deklet
na gradovih v srednjem
veku ni bilo?

Seveda so bile!
Fantje so bili umetniki
z mečem, deklice pa
umetnice s šivanko.

Preberi besedilo.

Od deklet do dvornih dam

Vzgoja deklet in fantov se je v srednjem veku razlikovala. Deklice so vzgajali v skromne, sramežljive, ubogljive in poslušne dame. Z izobraževanjem so pričele pri sedmih letih. Plemiški deklici so zaradi njene bodoče vloge omogočili pouk iz branja in pisanja, učile pa so se tudi družabnih veščin: plesa, petja, igranja na glasbilo in pripovedovanja zgodb. Kot odrasle naj bi skrbele za družino in nadzorovale gospodinjstvo, zato so se učile tudi osnovne praktične matematike in ročnih spretnosti.

Dekletova učiteljica je bila najpogosteje njena mama ali kakšna druga ženska. Učenje je največkrat potekalo ustno, znanje in veščine pa so deklice pridobivale tudi iz knjig, ki so jih prebirale: v besedilih o omiki, junaških pesnitvah, medicinskih knjigah, pridigah in molitvah.

Vpiši ustrezno vprašalnico: kakšen, kateri, čigav.

..... deklice so se učile branja in pisanja? **Plemiške** deklice.

Katerih spretnosti so se učile? **Ročnih** spretnosti.

V dame so jih vzgajali? V **skromne, sramežljive** in **poslušne** dame.

..... učiteljica je bila mama? **Dekletova**.

..... pesnitve so prebirale? **Junaške** pesnitve.

Poveži pridevnike iz besedila z ustreznim spolom in številom.

ubogljiva dekleta

MOŠKI SPOL

EDNINA

družabne veščine

ŽENSKI SPOL

DVOJINA

bodoča vloga

medicinski knjigi

SREDNJI SPOL

MNOŽINA

srednji vek

učna leta

Samostalnikom dodaj pridevnike.

SAMOSTALNIK	LASTNOSTNI PRIDEVNIK	VRSTNI PRIDEVNIK	SVOJILNI PRIDEVNIK
grad			
glasbilo			
knjiga			
družina			
dekle			

8

Preberi besedilo ter podčrtaj samostalnike in pridevnike.

Bogati ljudje so za posebne goste radi prirejali pojedine z imenitnimi jedmi. Slavje je pogosto spremljala glasba. Gostje so se zabavali s plesno glasbo, ki so jo igrali na bronaste trobente, lesena pihala, gosli ter piščali. Manjšim družbam so ob priložnostih igrali ljubezenske pesmi na lutnjo.

a) Podčrtane pridevnike in samostalnike v osnovni obliki vpiši v preglednico. Dopolni jih s podatki.

9

PRIDEVNIK	SAMOSTALNIK	VRSTA PRIDEVNIKA	ŠTEVILO PRIDEVNIKA	SPOL PRIDEVNIKA
bogati	ljudje	lastnostni	množina	moški
posebni	gostje			

Krepko tiskanim pridevnikom pripiši pridevnike z nasprotnim pomenom.

10

nižji stan višji stan
 revni ljudje zli duhovi
 sveža zelišča umazano dvorišče
 skrbna gospodična

Sledi zgledu in tvori ustrezni pridevnik.

Celje, grofi celjski grofje

Brežice, grad

Rim, cesarstvo

11

Evropa, vojne

Anglija, kralj

Rusija, cesarstvo

Francija, general

Karantanija, knez

Dopolni s pridevnikom ustrezne stopnje.

a Oklep je bil (drag) del viteške opreme, ščit in ostala oprema je bila še (drag), (drag) pa je bil poseben bojni konj.

12

b V srednjem veku niso bili vsi plemiči (bogat). Škofje so veljali za (bogat) od preprostih deželnih plemičev, (bogat) med vsemi pa je bil vladar.

Včasih po nepotrebnem uporabljamo pridevnike. V vsaki vrstici prečrtaj besedno zvezo, v kateri je pridevnik odveč.

rdeča kri

modra kri

živalska kri

star siromak

reven siromak

lačen siromak

bel sneg

puhast sneg

beljakov sneg

večni led

tanek led

zmrznjen led

13

